

Høyring av verneplan for skog

Utviding av Brokefjell naturreservat Seljord og Kviteseid kommunar

Brakandalsfjellet og Kviteseidvatnet sett frå litt sør for Tarrenuten. Foto: Rein Midteng

**Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark
Juli 2024**

Innhald

	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Heimelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang og innkomne merknader.....	4
5. Verneplanens omfang.....	8
6. Faktaark.....	9
7. Forslag til verneforskrift.....	12

Vernekart er lagt ved høyringa som eige vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark sender med dette på høyring forslag til utviding av Brokefjell naturreservat. Eksisterande reservat ligg i Seljord og Kviteseid kommunar, medan det nye tilbodet ligg i Kviteseid kommune.

Bakgrunnen for forslaget er eit tilbod frå ein privat grunneigar om frivillig vern av skog. Tilbodet kom inn 7. februar 2020 via NORSKOG.

Høyringa omfattar òg fornying av eksisterande forskrift for Brokefjell naturreservat slik at heile område vert basert på siste versjon av verneforskrifta. Dette er bakgrunnen for at også grunneigarar i Seljord blir tilskrivne.

Området vart kartlagt i 2020. Delar av området er undersøkt tidlegare gjennom kartlegging av rik lauvskog, kalkskog og nøkkelbiotopar. Registreringane av naturtypar og artar dokumenterer verdiar som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legg opp til ei vidareføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, under dette auka frivillig skogvern. Under handsaminga av meldinga bad Stortinget regjeringa setja mål om vern av både offentleg eid skog og frivillig vern av privateigd skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglege evalueringar som ligg til grunn for prioriteringane i skogvernsarbeidet er «*Evaluering av norsk skogvern i 2016*», NINA rapport 1352/2017» og «*Naturfagleg evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Dette arbeidet er samtidig eit viktig bidrag til å nå [FNs berekraftsmål 15](#) som har som mål å verna, gjenoppretta og fremje berekraftig bruk av økosystem, sikre berekraftig skogforvaltning, nedkjempe ørkenspreiing, stanse og reversere landforringing samt stanse tap av artsmangfald.

Ved frivillig skogvern gir grunneigarane Statsforvaltaren tilbod om vern av aktuelle område. Det blir gjort naturfaglege registreringar og utarbeidd skogtakstar for dei områda der det er behov for det. På grunnlag av tilbod og dei naturfaglege registreringane utarbeider Statsforvaltaren forslag til avgrensing av verneområdet. På grunnlag av tilbod og mal for verneforskrift for naturreservat utarbeider Statsforvaltaren forslag til verneforskrift som blir oversend grunneigarane for kommentarar. Miljødirektoratet oppnemner ein skogsakkyndig som får i mandat å forhandla med grunneigarane eller representanten til grunneigarane. Ved semje blir det utarbeidd avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensing av verneområdet blir avklart.

Det vanlege er at når staten og grunneigar er samde om desse punkta vil området gjennomgå vanleg sakshandsaming i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneigar kan melding og høyring av verneforslag likevel blir gjennomført før avtale er signert. Frå avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjeld ei vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fatta.

3. Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov 16. juni 2009 om forvaltning av mangfaldet til naturen (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt heimel for oppretting av ulike vernekategoriar.

Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli bruka for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om skiping av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang og innkomne merknader

Formell start på verneplanarbeidet vart meld 19. mai 2023, og frist for innspel var 5. juli 2023. Namnet på området var då Brokefjell utviding Brakandalen, medan området no blir omtalt som *utviding av Brokefjell naturreservat*. Det vart meld oppstart for 17 område samtidig og det kom inn totalt 11 merknader. For utviding Brokefjell naturreservat kom det inn følgjande sju merknader til oppstartsmeldinga:

Språkrådet (brev dagsett 1.6.2023) uttalar følgjande:

“Brakandalen, utviding av Brokefjell naturreservat, Kviteseid kommune Her er det ikkje klart kva som skal bli namn på området. Er det meininga å halde på namnet Brokefjell naturreservat, eller er Brakandalen meint å inngå i namnet? Ut frå kartet ser det ut til at Brakandalen i all hovudsak ligg utanfor det utvida området, slik at det verkar best å vidareføre namnet Brokefjell naturreservat på det utvida verneområdet. Vi gjer merksam på at namnet Brokefjell naturreservat ikkje er registrert i SSR”.

BaneNor (brev dagsett 14.6.2023) uttalar følgjande: «Vi viser til varsel om oppstart av verneplanprosess, datert 19.05.2023. Ingen av verneområdene berører jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader».

Forsvarsbygg (brev dagsett 23.06.2023) uttalar følgjande:

«Vi viser til brev 19. mai 2023 med melding om start av verneplanprosess for frivillig vern av skog for 17 områder i kommunane Bamble, Fyresdal, Holmestrand, Tønsberg, Kviteseid,

Midt-Telemark, Nissedal, Notodden, Seljord, Tinn og Tokke. Forsvarsbygg gjev høyringsvar i slike saker med det utgangspunktet å ta vare på Forsvaret sine arealbruksinteresser.

Vi ser foreløpig ingen konfliktar med det føreslåtte verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynte unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber òg om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterlegare merknader til verneframlegget».

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) (brev dagsett 30.06.2023) uttalar følgjande: *Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard (DMF) viser til ovannemnde sak, datert 19. mai 2023.*

DMF er fagorgan og sektormyndigheit for mineralressursar og mineralverksemd. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å leggje til rette for ein langsiktig ressurstilgang basert på ein forsvarleg og berekraftig utvinning og tilverking av mineral. Vi forvaltar lov om erverv og utvinning av mineralske ressursar (minerallova), og har i tillegg som sektormyndigheit eit særleg ansvar for at mineralressursar blir teke omsyn til i vernesaker.

Sentrale mål i mineralforvaltninga er å sikre tilgangen til mineralressursane i framtida og å unngå at viktige førekomstar blir gjort utilgjengeleg av arealbruk som hindrar framtidig utnytting.

Mineralressursar er ikkje-fornybare naturressursar og ei langsiktig forvaltning av disse er derfor viktig. Viss ressursane byggast ned eller vernast, er dei i mange tilfelle utilgjengeleg i overskødeleg framtid. Mineralressursar representerer store verdier og utvinning gir grunnlag for anna næringsliv.

Norges mineralstrategi seier at «Frem mot 2050 vil tilgangen på metaller og mineraler være avgjørende for om vi globalt når målene vi setter oss i den grønne omstillingen».

DMF er i denne samanhengen opptatt av at mineralressursar som har eller kan ha verdi ved uttak og utnytting, blir teke omsyn til i verneprosessen. Det betyr at det må innhentast tilstrekkeleg informasjon om førekomstar som inngår i dei føreslåtte verneområda, for å vise verknaden av vern på dei mineralske ressursane. Blant anna er det særleg viktig å undersøke om førekomstar som ikkje er verdivurdert kan innehalde ressursar som er viktige, og om det er mogleg å sikre tilgangen til strategiske og kritiske mineral dersom areal blir verna.

Kopar og feltspat er blant anna på EU sin liste over kritiske og strategiske mineral. Der det finst mineralske ressursar som kan være aktuelle å utnytte i framtida, bør disse unnlatast frå vern.

Undersøkingssrapportar tilgjengeleg i DMF sitt kartinnsyn kan vere ein del av kunnskapsgrunnlaget ved vurderinga om vern.

Brakandalen: Det varsla området kjem nær feltspatførekomsten Eiangstøl3 og koparførekomsten Einangsdalen4 registrert i Noregs geologiske undersøking (NGU) sin ressursdatabase. Førekomstane sin betyding som framtidig ressurs er ikkje kartlagt. DMF forventar at det innhentast meir informasjon om førekomsten med tanke på konsekvensar for

mogleg tilgang på eigna mineralske ressursar og førekomstanes samfunnsmessige betydning. Dette må gå fram av høyringsdokumenta.

Naturvernforbundet i Øst-Telemark (e-post med vedlegg dagsett 05.07.2023) uttalar følgjande:

Vi er positive til at flere verdifulle skogområder i Notodden og Tinn vernes. Det er spesielt gledelig at det kommer inn gode tilbud fra skogeiere rundt Follsjå, et område vi har hatt fokus på, og der det har vært god dialog med skogeierne. Samtidig er vi opptatt av at det er de viktigste områdene som må prioriteres først, spesielt nå i en situasjon der det er begrenset med midler og lang kø av vernekandidater. Vi er også opptatt at grensene for verneområdene trekkes slik at de fanger opp verneverdiene på en helhetlig og god måte. Det er særlig områder i lavlandet og andre typer som har lav dekning av vern som vi ønsker å ha et spesielt fokus på.

Naturvernforbundet har spesifikke kommentarar til nokre områder, men Brokefjell er ikkje blant desse.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) (brev dagsett 05.07.2023): Det er gjort eit utdrag av den delen av uttala som omfattar utviding av Brokefjell naturreservat.

NVE har sett gjennom meldingen for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m. Vi vil bemerke at det er viktig at denne type saker underlegges grundige saksbehandlingsprosesser og at alle involverte interessenter gis anledning til å uttale seg.

- *Verneforslag for Brokefjell, (utv.) Brakandalen, Storskog, Mørkvassjuvet, (utv.) ned mot Flåvatn, Eidsborgkleivane-Gjuvstøyllia ligger nært eller grenser til reguleringsmagasinet Bandak.*
- *NVE ber om at alle berørte parter blir inkludert i adresselisten. Dette gjelder områdekonsesjonærer, netteiere, magasinregulanter, kraftselskapseiere, grunneiere m.m. Dette er for at de skal få muligheten til å uttale seg om hvorvidt vern påvirker eksisterende eller fremtidige planer.*

Nettanlegg

Vi gjør oppmerksom på at nettselskapene Telemark Nett AS, Lede AS, DE Nett AS, Føre AS, Everket AS og Stannum AS har områdekonsesjon i de foreslåtte verneområdene. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er viktig at områdekonsesjonærer og netteiere vurderer om verneforslaget kommer i konflikt med deres eksisterende og fremtidige planer. Vi ber nettselskapene å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

Reguleringsmagasin

Så langt NVE kjenner til er det reguleringsmagasin som ligger nært eller grenser til områdene Brokefjell, (utv.) Brakandalen, Storskog, Mørkvassjuvet, (utv.) ned mot Flåvatn, Eidsborgkleivane-Gjuvstøyllia, Heggeneset, Jønjljo NR, (utv.) og Tjuvberget.

NVE ber statsforvalter ta kontakt med regulant/tiltakshaver av magasinene og eiere av kraftverk slik at de får mulighet til å uttale seg om hvorvidt de foreslåtte verneområdene kommer i konflikt med drift av reguleringsmagasin, konsesjonsbestemmelser, om erstatninger

*gitt tidligere til grunneiere og vurdere hvorvidt det er aktuelt med heving av høyeste regulerte vannstand (HRV) i fremtiden. Vi ber selskapene og regulanter å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt. NVE gjør oppmerksom på at vern ned til høyeste regulerte vannstand (HRV) vil begrense muligheter for økning av HRV i framtiden. Hvorvidt dette er aktuelt, bør regulantene/tiltakshaver uttale seg om. Se nærmere under **Øvrige kommentarer til områdene** for informasjon om regulanter/tiltakshavere og selskaper.*

Når verneområdet grenser med reguleringsmagasin kan det skje at regulanten er pålagt eller har behov for å rydde i kantsonen over HRV, neddemt område og elven nedstrøms. NVE vurderer det som nødvendig at konsesjonsbestemmelser blir ivaretatt.

I forbindelse med flere tidligere verneforslag som grenser til HRV, for eksempel Sandvik naturreservat i Fyresdal kommune, har NVE opplevd at grunneierne ble kompensert opptil en meter over HRV for erosjon, nødvendig hogst og rydding i forbindelse med reguleringen og varierende flomvannstander. Vi oppfordrer statsforvalteren til å be skogeieren(e) opplyse om det er noen privatrettslige forhold i de foreslåtte verneområdene, som vil kunne få betydning for vernet før verneområdene blir sendt på høring. Det inkluderer opplysninger som skogeieren(e) allerede har fått eller får utbetalt erstatninger i de foreslåtte verneområdene i henhold til skjønnsavgjørelser eller avtaler.

Kraftverk

Når det kommer til kraftverksinteresser ber vi statsforvalter sende verneforslaget til eierne av kraftverkene (nevnt nedenfor) for å unngå at verneforslaget kommer i konflikt med drift, vedlikehold eller oppgradering av kraftverkene. NVE ber kraftverkseierne å uttale seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med drift og vedlikehold av kraftverket. Deres hensyn med tanke på drift og vedlikehold, konsesjonsbestemmelser må bli ivaretatt.

Øvrige kommentarer til områdene

2. Brokefjell, utv. Brakandalen

Verneområdet grenser til høyeste regulerte vannstand (HRV) for reguleringsmagasinet Bandak som er benyttet av vannkraftverket Høgga som eies av Statkraft AS. Skiens Brukseierforening er tiltakshaver av reguleringsmagasinet. Telemark Nett AS har områdekonsesjon.

Landbruksdirektoratet (brev dagsett 24.07.2023) ber om at det av høringsdokumenta må kome fram korleis områda vert bruka i landbrukssamanheng, og at omsynet til dette må bli ivaretatt i verneforskriftene. Dei peikar spesielt på gjennomgåande vegar, stølar, beitebruk og reindrift. Statleg og kommunal landbruksforvaltning bør bli involvert i verneprosessen, uttalar direktoratet.

STATSFORVALTARENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Språkrådet har rett i at det under oppstartmeldinga ikkje var klart om reservatet skal ha same namn som det tilgrensande reservatet som er Brokefjell, eller og få namnet Brakandalen. Me er samde i at Brakandalen ikkje er dekkjande namn når reservatet ikkje omfattar sjølve dalen. Store delar av reservatområdet blir dekt av Brokefjell som allereie er eit reservat, og Statsforvaltaren legg dette namnet til grunn i høyringa.

Når det gjeld uttalen frå Landbruksdirektoratet, så vil vi notera at området som blir foreslått verna ikkje har støl/seterbusetnad sjølv om namnet Brokestaul finst innanfor vestre tilbodsområde. Dersom det skulle vera aktuelt med beitedyr her er det teke omsyn for det og dei andre innspela i verneforskrifta, jf. § 4 bokstav g, § 6 bokstav a, § 7 bokstav e og f. Når det gjeld merknaden frå Forsvarsbygg, så vil vi kommentera at det er teke omsyn til unntak for militær operativ verksemd og omsynet til militær luftoperativ verksemd i § 6, første ledd og § 6, bokstav c.

Direktorat for mineralforvaltning (DMF) ønskjer det blir gjort ei vurdering av dei to registrerte mineralførekomstane med feltspat og kopar som finst ca. 100 meter på utsida av reservatet i Einangsdalen. Det er svært sparsamt med opplysningar om dei to objekta i basen til Norges Geologiske Undersøkelser (NGU) og Statsforvaltarens vurderingsgrunnlag er difor avgrensa. I høyringsprosessen vert NGU og DMU difor beden om å uttala seg om betydninga av eit vern i forhold til dei registrerte førekomstane, og om vernegrenser slik dei er foreslått kan akseptertast i forhold til førekomstanes utstrekning.

Noregs vassdrags og energidirektorat (NVE) opplyser at Kviteseidvatnet inngår i Bandak-reguleringa der det er ein bestemd høgaste regulerte vasstand (HRV). Eit vern kan påverka eit eventuelt ønske om heving av HRV. Det kan òg vera motstridane omsyn mellom vern og behov for skjøtsel av den nedste sona mot vatnet, påpeikar NVE. NVE har sendt uttalen sin i kopi til eigar av kraftverket og tiltakshavar. Statsforvaltaren oppfattar at dette bør vera tilstrekkeleg i forkant av ein høyringsprosess. I sjølve høyringsprosessen får dei aktuelle instansar ei ny moglegheit til å uttala seg til verneforskrifta.

Andre utsegn blir tekne til etterretning.

Videre sakshandsaming

Verneforslaget med områdeskildringar, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift blir sendt på ein felles sentral og lokal høyring med **frist 1. september 2024**. Formålet med høyringa er å få fram opplysningar om interesser som kan bli ramma av den planlagde fredinga.

Etter høyring vil Statsforvaltaren oppsummere høyringsuttalene, kommentere desse og utarbeide ei tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil deretter skrive sin innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om freding blir gjort ved kgl. Res. i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Namn	Kommune	Tal på grunneigarar	Totalareal (utviding)	Verneverdi
Utviding av Brokefjell NR	Kviteseid	1	15718 dekar	Nasjonal (***)

Verneverdi er etter vurdering oppjustert frå regional til nasjonal verdi. Totalareal etter utviding blir 26628 daa (eksisterande areal er 10910 daa.).

6. Faktaark

LOKALITET:	Brokefjell naturreservat, utviding
KOMMUNE:	Kviteseid
FYLKE:	Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	15 718 daa
HØYDE OVER HAVET:	M.o.h. 72- 1074
EIENDOM:	Gnr./bnr.: 23/2

OMRÅDEBESKRIVELSE

Området omfattar to teigar med same gards- og bruksnummer som møtest på toppen av Mannslagarnuten. Begge teigane grensar til Brokefjell naturreservat i Kviteseid og Seljord kommunar. Den søre teigen grensar ned til Kviteseidvatnet.

Berggrunnen i området består av granitt og granodiorittisk gneis. Lausmassar manglar stort sett, og der det finst slikt, består denne av usamanhengande eller tynne morenemassar. Vegetasjonssoner: Sørboreal 25% (ca. 3590 daa), mellomboreal 50% (ca. 7170 daa) og nordboreal 25% (ca. 3590 daa). I den søre skogteigen er det ein god del areal i sørboreal sone som går opp til 450-500 moh i området. Over dette overtek mellomboreal sone. Skogteigen i vest ligg i mellomboreal sone og fjellområda ligg i nordboreal sone (Midteng 2021). Det aller meste av området ligg i svakt oceanisk seksjon, men dei sørvendte delane mot Kviteseidvatnet ligg i overgangsseksjonen (Moen 1998). Langs dei tørre solvarme og sørvendte lisidene langs Flåvatn-Bandak finst overgangsseksjonen som nedbørsmessig er klart tørrare enn resten av Brokefjell.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Skildringa er henta frå fagrapporten frå 2021. Det søre delområdet har eit svært brokete terreng og går i frå 72-1074 moh. Områdets skogareal er dominert av ulike fattige furudominerte lyngskogar. Det vestlege området er fuktigare med eksposisjon mot vestlege vindretningar. Granskog finst i fuktige søkk, og treslaget veks òg inn i undersjiktet i dei frodigaste furudominerte typane. Det er i det meste av området lite lauvskog. Unntaket er dei bratte sørvendte lisidene i mot Kviteseidvatnet. Her er krevjande artar av karplantar vanleg og treslagsblandinga er stor med bl.a. alm (VU), ask (VU), lind, selje, rogn, gråor, osp, hassel, spisslønn og litt svartor. Barlind (VU) er funnen éin stad i Lindalen. Dei raudlista naturtypane rik sumpskog (NT) og frisk rik edellauvskog (NT) er representert i området.

Furuskogen har i all hovudsak vore plukkhogd éin eller fleire gonger, men mykje tungt tilgjengeleg terreng har medført at området totalt sett har nokså god kontinuitet i dødved av furu, og er blant dei minst påverka høgareliggjande furuskogsområda i Telemark. Urskog og urskogs nær skog vart funnen eitt par stader (to kjerneområde). Ein finn spreidd og jamt liggjande og ståande dødved av furu, der mykje av dette er gammal keloved (brannstubbar).

VERNEINTERESSER

Kartlegginga viser at tilbode område er eit av dei mest verdifulle kjende høgareliggjande furuskogsdominerte områda i Telemark, særleg sett i samanheng med eksisterande reservat. Området er av kartleggar kalla som eit nasjonalt verdifullt område. Det er rike blandingsskogar i dei sol- og sørvendte lisidene mot Kviteseidvatnet. Tilbode areal vil saman med eksisterande reservat bli eit *storområde* (over 10 km² skogkledd areal).

I dette avsnittet er mellom anna såkalla «raudlista» artar og naturtypar omtala. Det er artar og naturtypar som er sjeldne og som er gitt ulik status etter kor stor fare det er for utrydding. Status er henta frå Norsk Røddliste for artar 2015 og 2018 og Norsk røddliste for naturtypar 2018, frå Artsdatabanken. ET = sterkt trua, VU = sårbar, og NT = nær trua, der «sårbar» er meir sjeldan enn «nær trua». Det har gått føre seg ulike kartleggingar i området; nøkkelbiotopregistreringar, rike lauvskogar og kalkskog. Den siste kartlegginga i 2021 samanfatar alle tidlegare registreringar samtidig som det inneheld ny kartlegging etter metodikk DN- handbok 13. I området finst følgjande naturtypar:

Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog Verdi B (241 daa)

Gammel furuskog - Gammel høyereliggende furuskog. Verdi A (15 daa)

Gammel lavlandsblandingsskog - Boreonemoral gran-blandingsskog. Verdi A (443 daa)

Rik edellauvskog - Rasmark-lindeskog. Verdi A (33 daa)

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog - Varmekjær kildeskog. Verdi B (6 daa)

Naturtypar etter DN- handbok 13 dekkjer 5% av tilbode areal. Ein NiN kartlegging etter Miljødirektoratets instruks av i 2022 ville truleg ført til at eit langt større areal vart definera som naturtypar.

Det er registrert mange raudlista artar og enkelte forvaltningsrelevante artar i området: Mjuktjafs (VU), rosenkjuke (NT), rynkeskinn (NT), svartsonekjuke (NT) og gubbeskjegg (NT), mørk brannstubbelav (VU), blanknål (NT), taigapiggskinn (NT), karminkjuke (VU) og billa *Stagetus borealis* (NT), hårkjuke (VU), mørk vokspigg (NT), ospehvitkjuke (NT), eggegul kjuke (VU), ospepigg (VU), kvit vedkorallsopp (NT), kjukeboraren *Cis micans* (NT) og knuskkjukemøll (EIN), stjernetistel (NT) og stavklokke (NT) og hakkemerker frå hvitryggspett. Registrator skriv at artsmangfaldet er dårleg undersøkt grunna feil årstid for sopp. I mengd er det 11 registrerte funn av raudlista artar innanfor området.

Lokaliteten har høg mangeloppfylling på mangelnaturtypar i Telemark (gammal furuskog, gammal granskog, rik blandingsskog i låglandet). Den har òg høg mangeloppfylling på biologisk gammal skog pga. store areal med gammal furuskog, og i tillegg over 250 dekar i sørboreal sone med truleg like mykje areal høgproduktiv skog. Området har òg høg mangeloppfylling på storområde, men dette sett i samanheng med eksisterande reservat. Åleine er skogkledd areal anslått til rundt 8 km², noko som isolert sett er litt under kravet på 10 km², men det er over 10 km² sett i samanheng med eksisterande reservat.

FØREMÅL

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit brannpåvirka og urskogsprega storområde som representerer ein bestemt type natur i form av høgareliggande barskog, rasmarkskog og sumpskog.

Området har særleg betydning for biologisk mangfald på grunn mykje død ved, og har sjeldne og trua artar av karplanter, lav, sopp og insekt.

ANDRE INTERESSER

Sjå under tekniske inngrep.

TEKNISKE INNGREP

Det går enkelte traktorvegar og stiar innanfor området. Det ligg ein mindre grusførekomst innanfor området, med noko tidlegare uttak.

PLANSTATUS

Verneforslaget ligg innanfor område avsett til LNF (natur- og friluftsområdet i landbruks-) formål.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGAR

Tabellen viser skogbruksdata for tilbudsområdet.

Navn	Total-areal daa	Produktivt areal i daa				Annet areal i daa				Tilvekst m ³ /daa	Volum m ³
		H (20-23)	M (14-17)	L (6-11)	Sum	Myr	Skrap	Vei	Annet		
Brokefjell, utviding	15 719	16	3 077	1 134	4 227	74	244	11 289	11 296	0,36	52 070

Skogdataene er levert av NORSKOG. Må justeres etter endelig avgrensning.

LITTERATUR

Midteng, R. 2021. Naturverdier for lokalitet Brokefjell NR (utv.).

Naturbase: <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase>

Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

Frå Svartjønnknatten. Foto: Rein Midteng

7. Forslag til verneforskrift

Kommentarer til forskrifta

Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.

Definisjon på større arrangement har tidlegare vore om lag 30 deltakarar. I samsvar med den nye malen for forskrifter frå Miljødirektoratet er det ikkje gitt nokon eksakt definisjon på kva som blir rekna som større arrangement. Både type arrangement og tal deltakarar kan ha betydning.

Som utgangspunkt vil idrettsarrangement og konsertar – eller liknande - bli omfatta. Føresegna er ikkje meint å regulere ordinær turverksemd i grupper, og felles turar og felles treningar med vidare blir dermed ikkje omfatta av forbodet. Utsetting av turposter og liknande blir heller ikkje rekna som arrangement, men kan rammes av forbodet mot midlertidige innretningar.

Forskriftsmalen har i § 7 ein særskilt føresegn om dispensasjon som opnar for å gi løyve til aktivitetar nemnd i denne. Ut frå verneformålet for det enkelte området kan det vurderast konkrete unntak eller tilpassingar til disse føresegnene, for eksempel særskilt unntak for turorienterings- eller kjentmannspostar. Er det fleire deltakarar må det søkjast om dispensasjon, og da kan forvaltningsstyremakta vurdere dette i samsvar med til § 7 bokstav g.

Merking, rydding og vedlikehald av eksisterande stiar.

Vedlikehald som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stiar og vegar kan gjerast utan søknad. Vindfall som måtte bli liggjande over stiar kan kappes og leggst til side, normalt vil dette kunne gjerast av grunneigar eller oppsyn. Det kan etter søknad gjevast dispensasjon etter § 7 bokstav e til rydding og vedlikehald av stiar, løyper og gamle ferdseisvegar. Dette er ein standard regel vi har med i alle verneforskrifter, og som kan nyttast dersom det viser seg å vera stiar ein *ikkje har kjent til* ved vernet.

Motorferdsel.

Motorferdsel er forbode etter § 5 bokstav a. Det er nokre generelle unntak i § 6 og det kan gjevast dispensasjon etter søknad etter reglane i § 7. I tillegg gjeld lov om motorferdsel i utmark, det vil seia at kommunen og grunneigar må gje løyve til motorferdsel på vanleg måte.

Bruk av sykkel, hest og riding.

Friluftsløven opnar for sykling, riding og anna bruk av hest på vegar og stiar i utmarka. I høyringsforslaget vil vi følgje friluftsløvens føresegn. Jf. føresegn i § 5 bokstav b.

Brenning av bål.

Det er vanleg at det er opna for brenning av bål i store reservat. Ein må då nytte tørrkvist eller ved ein har med seg, ein kan ikkje felle eller hogge opp daude tre.

Forskrift om vern av Brokefjell naturreservat, Kviteseid og Seljord kommunar, Telemark

Fastsett ved kongeleg resolusjon ... med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62 [og § 77]. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Føremål

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit brannpåverka og urskogsprega storområde som representerer ein bestemt type natur i form av høgareliggande barskog, rasmarskog og sumpskog.

Området har særleg betydning for biologisk mangfald på grunn mykje død ved, og har sjeldne og trua artar av karplanter, lav, sopp og insekt.

Det er ei målsetting å ta vare på verneverdiane i mest mogleg urørd tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Seljord kommune: 17/10, 21/1 og 22/1. Kviteseid kommune: 18/1 og 23/2.

Naturreservatet dekker eit totalareal på 26 628 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ... Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Kviteseid og Seljord kommunar, hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a. Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter og sopp medrekna lav eller deler av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode.
- b. Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrning. Utsetting av dyr er forbode.
- c. Det må ikkje settast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde og andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller anna form for forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske utryddingsmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.

§ 4 Generelle unntak frå vernereglane

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldande lovverk

- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk
- d. vedlikehald av eksisterande bygningar, skogsbilvegar/traktorvegar, stiar og andre anlegg og innretningar i samsvar med standard på vernetidspunktet
- e. rydding av vegetasjon inntil to dekar rundt eksisterande hytte på gbnr 17/10, 22/1 i Seljord kommune
- f. beiting
- g. utsetting av saltstein
- h. brenning av bål med tørrkvist frå bakken eller medteken ved, i samsvar med gjeldande lovverk
- i. oppsetting av mellombelse, mobile jakttårn for storviltjakt
- i. forsiktig rydding av småbuskar og kvist i samband med storviltjakt

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel på land og i vatn er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, riding og bruk av hest er forbode utanom eksisterande vegar og stiar.

§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er bestemt av forvaltningsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 annet ledd er ikkje til hinder for

- a. naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vere skånsamt mot markoverflata. Det skal sendast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet i forkant av køyring
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og villsvin med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget og med traktor og AVT på traktorvegar avmerka på vernekartet
- c. motorferdsel på bilvegar i reservatet i samband med bruk og tilsyn av eigedommar.
- d. naudsynt motorferdsel for transport av ved, materialar og utstyr til eksisterande hytte.
- e. landing og start med Forsvaret sine luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk
- c. naudsynt uttransport av felt elg og hjort og villsvin med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehald av gjerder
- e. merking og rydding av nye stiar
- f. avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. hogst av ved til hytte på gbnr 17/10, 22/1 i Seljord kommune
- h. øvingskøyring for føremål nemnt i § 6 første ledd

§ 8 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsyn

til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta bestemmer, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er føremålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kven som er forvaltningsstyresmakt etter denne forskrifta. Miljødirektoratet kan delegera styresmakta til kommunar som samtykker til det.

§ 12 Ikraftsetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks. Samtidig blir forskrift FOR-1993-07-09-707 Forskrift om freding av Brokefjell naturreservat, Seljord og Kviteseid kommuner, Telemark oppheva.